

INNOWACYJNE
METODY NAUCZANIA
DZIECI Z UPOŚLEDZENIEM
UMYSŁOWYM W POWIECIE
LUBELSKIM

Program innowacyjny

**TERAPIA MUZYKĄ, RUCHEM I MOWĄ
DLA DZIECI Z UPOŚLEDZENIEM
UMYSŁOWYM W STOPNIU
UMIARKOWANYM
WG KONCEPCJI KAROLA ORFFA**

Realizowany w ramach projektu EFS Program Operacyjny Kapitał Ludzki
„Innowacyjne metody nauczania dzieci z upośledzeniem umysłowym
w powiecie lubelskim”

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	3
II. AUTORZY INNOWACJI.....	4
III. OSOBY WDRAŻAJĄCE INNOWACJĘ.....	4
IV. TERMIN WPROWADZENIA INNOWACJI.....	4
V. MIEJSCE REALIZACJI.....	4
VI. OPIS INNOWACJI.....	5
VII. ZADANIA SZKOŁY	7
VIII. CELE.....	7
IX. TREŚCI KSZTAŁCENIA	8
X. SPOSOBY EWALUACJI.....	18
XI. KARTA WDROŻENIA INNOWACJI	20

I. WSTĘP

Program: „Terapia muzyką, ruchem i mową dla dzieci z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym wg koncepcji C.Orffa” zawiera innowacyjne rozwiązania w dziedzinie usprawniania funkcji poznawczych ucznia z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym. Realizacja zajęć wg wytycznych, zawartych w tym programie stanowi szansę wspomaganie rozwoju emocjonalnego, społecznego, poznawczego i ruchowego tych uczniów, którzy mają utrudniony dostęp do innowacyjnych programów nauczania z elementami diagnozy i terapii ze względu na miejsce zamieszkania, trudną sytuację materialną oraz niską świadomość rodziców o potrzebie korzystania z nowoczesnych metod. Program podpowiada, jak organizować zajęcia terapeutyczne metodą C.Orffa. Opisuje w sposób szczegółowy metody, formy i techniki pracy zwracając szczególną uwagę na śpiew, grę na instrumentach, ruch przy muzyce, tworzenie i słuchanie muzyki, a także zabawy rytmiczne.

Zajęcia muzyczno-rytmiczne zaspokajają podstawowe potrzeby emocjonalne dziecka z niepełnosprawnością, rozwijają umiejętności interpersonalne, predyspozycje muzyczne oraz takie procesy jak: mowę, spostrzeganie, koncentrację uwagi, myślenie. To właśnie dzięki muzyce „młody człowiek” poznaje świat, doświadcza go i przeżywa. Motorem działania i rozwoju dziecka z upośledzeniem umysłowym jest kontakt z szeroko rozumianą rzeczywistością. Rytm i współbrzmienie są środkiem o niezrównanej sile działania. Zajęcia ruchowe połączone z muzyką są wyjątkowym zespołem bodźców stwarzających szczególne warunki do własnej aktywności dziecka, rozwijania jego autonomii, umiejętności komunikowania się, a same w sobie są bardzo atrakcyjną nagrodą.

Według Z. Sękowskiej dzieci podlegające zainteresowaniom pedagogiki specjalnej mają w różnym stopniu ograniczone możliwości, ale nie są w sposób zasadniczy odmienne od swoich zdrowych rówieśników. Celem działań pedagogów jest „zwrócenie dzieciom tego wszystkiego, co zostało im w życiu zabrane, a więc zarówno radości życia, pracy i tworzenia, jak i możliwości współżycia zespołowego oraz korzystania ze wszystkiego, co mają inne dzieci”.

Program zakłada realizację treści w trzech blokach programowych: dźwięk i głos, muzyka i ruch, emocje. Określa procedury osiągania celów kładąc główny nacisk na uwzględnianie zainteresowań uczniów, stopień ich umuzykalnienia i predyspozycje psychofizyczne, a także wyzwalanie aktywności twórczej dzieci i rozwój ich indywidualnych zdolności i zainteresowań.

II. AUTORZY INNOWACJI

1. mgr Agnieszka Tkaczyk –

nauczyciel - wychowawca Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Bystrzycy

2. mgr Anna Łaska –

nauczyciel - wychowawca Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Bystrzycy

III. OSOBY WDRAŻAJĄCE INNOWACJĘ

mgr Agnieszka Tkaczyk –

nauczyciel - wychowawca Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Bystrzycy

IV. TERMIN WPROWADZENIA INNOWACJI

01.09.2010

V. MIEJSCE REALIZACJI

Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Bystrzycy (Szkoła Podstawowa, Gimnazjum, SPDP)

VI. OPIS INNOWACJI

Niniejszy program wychodzi na przeciw potrzebom dzieci z upośledzeniem umysłowym, stawiając sobie za cel główny wspomaganie rozwoju psychospołecznego wychowanka z uwzględnieniem zasad pedagogiki specjalnej. Pomysł prowadzenia zajęć metodą C.Orffa jest wynikiem rozpoznanych potrzeb oraz wstępnej diagnozy przeprowadzonej wśród uczniów, rodziców, nauczycieli.

Zajęcia terapeutyczne wg metody C.Orffa, których wytyczne zawiera program stanowią poszerzenie oferty edukacyjnej. Dzieci z upośledzeniem umysłowym z wielką uwagą słuchają znanych sobie piosenek, żywiołowo reagują na dźwięk, lubią tańczyć i śpiewać. Muzyka i ruch odgrywają wielką rewalidacyjną rolę zarówno w rozwoju małych dzieci, jak i dorastającej młodzieży. Program „Terapia poprzez muzykę, ruch i mowę wg koncepcji C.Orffa” zawiera nowe rozwiązania w dziedzinie usprawniania i korygowania szeregu dysfunkcji u naszych uczniów. Indywidualne predyspozycje psychospołeczne ucznia i poziom jego umiejętności muzycznych stanowią wyznacznik działań na polu terapii poprzez muzykę.

Koncepcja C.Orffa oparta jest na wychowaniu do muzyki przez zabawę, jest terapią wielo-sensoryczną. Polega na uaktywnieniu dzieci do samodzielnego tworzenia muzyki poprzez kreowanie własnych pomysłów. Metoda zbudowana jest na trzech przenikających się elementach i obejmuje: słowo, muzykę, ruch. Główną rolę w tej metodzie odgrywa muzyka a potem ruch i rytm. Zajęcia prowadzone wg tej teorii nie są celem samym w sobie, ale służą rozwojowi osobowości dziecka, wyzwalania tendencji twórczych oraz działaniu w grupie.

Zajęcia takie stwarzają okazję do:

- ćwiczenia samodzielności i pomysłowości
- rozbudzania wrażliwości na muzykę
- rozwijania mowy dzięki śpiewaniu rytmizowaniu tekstów
- kształcenia wrażliwości i percepcji słuchowej
- rozwijania sfery emocjonalnej
- rozwijania pamięci muzycznej i ogólnej
- zwiększania koordynacji ruchowej oraz orientacji przestrzennej
- rozwijanie sprawności manualnej
- aktywnej relaksacji (odreagowanie napięć, poprawa nastroju, rozbudzanie wyobraźni

pokonywanie nieśmiałości, bierności, lęku, wyciszanie, uspokajanie)

- ułatwiania kontaktu z otoczeniem
- wzmocniania wiary we własne siły i możliwości
- rozwijania umiejętności kreatywnego myślenia

Innowacyjność programu polega na tym, że zostanie on zastosowany po raz pierwszy w naszym Ośrodku. Wychodzi więc poza ramy dotychczasowej oferty rewalidacyjnej Ośrodka, wymaga diagnozy umiejętności ucznia, dostosowania do indywidualnych możliwości dziecka z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym, wprowadza nowe treści nauczania z zakresu terapii poprzez muzykę. Wielokierunkowość oddziaływań metody ma zapewnić wsparcie rozwoju psychospołecznego naszych wychowanków.

Trudne do wykształcenia umiejętności, zachowania i postawy uczniów z uwagi na różnorodne ograniczenia rozwojowe będą wspierane w formie zajęć pozalekcyjnych z wykorzystaniem ich możliwości, zdolności i zainteresowań zdiagnozowanych przez nauczyciela prowadzącego. Założenia metody wychodzą poza ramy podstawy programowej kształcenia ogólnego dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym i rozszerzają treści kształcenia oraz mają wpływ na przyswojenie materiału z innych przedmiotów: rewalidacja, funkcjonowanie w środowisku, muzyka, wychowanie fizyczne, plastyka, technika oraz ułatwiają proces dydaktyczno-wychowawczy.

Formy działań pozwalają na rozwijanie pojedynczemu uczniowi oraz całej grupie umiejętności społecznych, poznawczych, muzycznych. Koniecznością jest zbudowanie przyjaznego klimatu zajęć opartego na wzajemnym zaufaniu, w tym również odpowiedniego doboru form oceniania i motywowania do osiągania wyższych sprawności kompetencyjnych.

Prowadzenie zajęć wymaga odpowiedniego pomieszczenia wyposażonego w sprzęt, urządzenia i materiały niezbędnego do pracy twórczej uczniów z zachowaniem wszelkich zasad bezpieczeństwa.

Nasza placówka zapewni odpowiednie warunki kadrowe i organizacyjne niezbędne do wprowadzenia i realizacji planowanych działań innowacyjnych.

Innowacja polega na wprowadzeniu:

zajęć dodatkowych w wymiarze 336 godzin (2 x 3 godziny tygodniowo), w ramach których realizowany jest program z zakresu: „Terapia muzyką, ruchem i mową dla dzieci z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym wg koncepcji C.Orffa” w 3 blokach tematycznych: 1. dźwięk i głos, 2. muzyka i ruch, 3. emocje.

VII. ZADANIA SZKOŁY

1. Zapewnienie warunków do przeprowadzenia zajęć metodą C.Orffa
2. -udostępnienie odpowiednio przygotowanej sali, przygotowanie zaplecza na instrumenty (instrument klawiszowy, zestaw instrumentów perkusyjnych – instrumentarium C.Orffa), sprzęt nagłaśniający , sprzęt audiowizualny, zestaw płyt
3. Wsparcie realizacji projektu przez Dyрекcję, nauczycieli Ośrodka, rodziców
4. Wprowadzenie zajęć, które umożliwią zdobycie pożądaných efektów

VIII. CELE

Cel główny:

Stymulowanie rozwoju poznawczego, emocjonalnego, społecznego i ruchowego uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym poprzez zastosowanie wybranych form aktywności muzycznej opartych na koncepcji C.Orffa

Cele szczegółowe:

- wdrażanie do różnorodnych form aktywności muzycznej i kulturalnego spędzania czasu wolnego,
- kształtowanie poczucia własnej wartości i wiary we własne możliwości,
- kompensowanie i korygowanie dysfunkcji rozwojowych poprzez usprawnianie funkcji najmniej zaburzonych,
- rozwijanie umiejętności z zakresu komunikacji werbalnej i pozawerbalnej (uspołecznienie),
- rozbudzanie wrażliwości na muzykę, kształcenie wrażliwości słuchowej,
- wyzwalamie pozytywnych emocji,
- kształtowanie umiejętności gry na podstawowych instrumentach perkusyjnych,
- rozwijanie koncentracji uwagi,
- uzewnętrznienie i odreagowanie negatywnych emocji, podwyższenie samooceny,
- obniżenie poziomu lęku i wzmożonego napięcia mięśniowego,
- usprawnianie koordynacji wzrokowo-ruchowej i słuchowo-ruchowej,
- kształtowanie orientacji przestrzennej,
- rozwijanie poczucia rytmu, słuchu i głosu,
- korygowanie wad postawy,

- rozwijanie słuchu fonematycznego, doskonalenie aparatu oddechowego, fonacyjnego i artykulacyjnego,
- doskonalenie pamięci motorycznej, słuchowej i wzrokowej,

IX. TREŚCI KSZTAŁCENIA

Treści kształcenia realizowane w ramach programu powinny być dostosowane do wieku i indywidualnych możliwości ucznia z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym. Zakłada się spiralny układ treści ze względu na konieczność przypominania i utrwalania treści programowych w edukacji dziecka z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym.

Wybrane treści nauczania zawarte w innowacji podyktowane są koniecznością zaznajomienia uczniów z określonymi tematami oraz zadaniami w celu kompleksowej realizacji programu, a także przekazania uczniom maksymalnej ilości wiedzy i umiejętności.

Treści będą realizowane w oparciu o bloki tematyczne:

1. dźwięk i głos
2. muzyka i ruch
3. emocje

ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE KSZTAŁCENIA
– treści programowe z podziałem na bloki tematyczne

BLOK I – DŹWIEK I GŁOS

DZIAŁY TEMATYCZNE

1. INTEGRACJA ZESPOŁU UCZNIOWSKIEGO – 30h

TEMATYKA:

- wzajemne poznanie się uczniów i nauczyciela
- zapoznanie z nową salą i jej wyposażeniem
- badanie umiejętności z zakresu śpiewu, tańca i muzykowania
- ustalenie obowiązujących zasad współpracy w zespole: pomagamy sobie wzajemnie, szanujemy sprzęt i instrumenty muzyczne, używamy zwrotów grzecznościowych, słuchamy siebie, przestrzegamy ustalonych zasad współzycia;
- ustalenie regulaminu bezpiecznej zabawy i pracy;
- muzyczno – ruchowe zabawy integrujące grupę – rozpoznawanie własnych możliwości wokalnie – ruchowych
- chodzenie i bieganie w rozsypce
- wspólne śpiewanie znanych piosenek
- powtarzanie krótkich rytmizowanych tekstów
- zabawy imitujące gesty i ruchy ludzi i zwierząt
- naśladowanie odgłosów otoczenia
- gra w parze na zmianę na sygnał nauczyciela, gra zmienna w parze na sygnał w muzyce
- zabawy w dyrygenta – gra tutti i solo
- „Szkoła – drugi dom” – zabawy muzyczne przy piosence

2. TO MY – PREZENTACJE – 37h

TEMATYKA:

- przedstawienie się przy użyciu akompaniamentu naturalnego (klaskanie, tupanie, uderzanie dłońmi i nogami o różne części ciała i przedmioty)
- wytwarzanie dźwięków za pomocą różnorodnych przedmiotów (papierów, folii, plastikowych i szklanych butelek, plastikowych i metalowych łyżeczek)
- przekazywanie i odbieranie zjawisk muzycznych – rytm, dynamika, tempo za pomocą rekwizytów: piłek, balonów, chust, bibułek
- rozpoznawanie nastroju piosenek i wyrazistych prostych utworów instrumentalnych
- szukanie i rozpoznawanie źródła dźwięków – podążanie za dźwiękiem, marsz z zamkniętymi oczami, zabawy: „zgadnij kim jestem i gdzie jestem”
- różnicowanie dźwięków najbliższego otoczenia – szelest celofanu, gazety, szuranie krzesłem, otwieranie i zamykanie drzwi, szum wody w kranie
- klaskanie miarowe w wolnym i szybkim tempie przy akompaniamencie pianina lub innego instrumentu (perkusyjnego)
- próby ilustrowania muzyki ruchem wg własnego pomysłu
- indywidualne wykonywanie układów rytmiczno-tanecznych
- zapoznanie z układem ruchu do utworu „Klepany”; naśladowanie gestów i kroków nauczyciela, dostosowanie ruchu do tempa utworu
- kształtowanie właściwej postawy ciała przy ćwiczeniach

3. KOLORY JESIENI – 42h

TEMATYKA:

- rozwijanie słuchu muzycznego – rozpoznawanie dźwięków wysokich, średnich, niskich
- rytmizowanie mowy - prawidłowe wypowiedanie głosek i sylab, akcentowanie mocnej części taktu i rytmów mieszanych 4/4
- zabawy słowno – rytmiczne, recytowanie wyrazów w metrum 2/4, 3/4, 4/4
- recytacja zrytmizowanych zdań z jednoczesnym akompaniamentem zgodnym z rytmem mowy

- ćwiczenia oddechowe bez fonacji
- rozwiązywanie zagadek dźwiękowych („Co tak pięknie gra”)
- ćwiczenia oddechowe z fonacją
- ćwiczenia oddechowe w marszu – świadome oddychanie - nabieranie powietrza nosem i wydychanie ustami
- koncert jesienny – rozpoznawanie nastroju w muzyce, zespołowe śpiewanie poznanych piosenek – przygotowanie układów muzyczno - ruchowych

4. TWORZYMY ORKIESTRĘ - ZAPOZNANIE Z BRZMIENIEM INSTRUMENTÓW PERKUSYJNYCH – 52h

TEMATYKA:

- przyswojenie nazw poszczególnych instrumentów – zabawy polegające na rozpoznawaniu brzmienia instrumentu
- nauka prawidłowego posługiwania się instrumentami – prawidłowe chwytanie, przyłożenie odpowiedniej siły, prawidłowa postawa
- wydobywanie z instrumentów dźwięków, wystukiwanie prostych rytmów na instrumentach
- poszukiwanie źródła dźwięku
- akompaniament na dzwoneczkach i trójkątach
- miarowy akompaniament na instrumentach drewnianych
- wytwarzanie dźwięku i tworzenie akompaniamentu na parainstrumentach
- rozwiązywanie zagadek dźwiękowych i muzycznych
- zapoznanie z brzmieniem i sposobami gry na bębnie, klawesach i kołatkach, dwóch sztabkach ksylofonu jednocześnie, dwóch sztabkach metalofonu
- prawidłowe posługiwanie się dwiema pałeczkami na dwóch sztabkach ksylofonu
- gra na dwóch sztabkach metalofonu
- towarzyszenie melodii – gra na janczarach, ksylofonie; tworzenie dialogów instrumentalnych
- spontaniczna gra na instrumentach perkusyjnych przy wybranej muzyce
- ćwiczenia i zabawy relaksacyjne – próby przedstawiania własnego nastroju przy pomocy instrumentu

- nauka gestów i znaków stosowanych podczas gry zespołowej
- miarowy akompaniament na instrumentach drewnianych
- gra legato i staccato, forte i piano
- tworzenie akompaniamentu na instrumentach perkusyjnych do znanych piosenek i melodii
- gra tutti i solo
- śpiewanie piosenek zespołowe i solo do akompaniamentu i acapella
- przygotowanie i udział w festiwalach i przeglądach artystycznych
- zespołowe wykonywanie układów rytmiczno-tanecznych (łączenie akompaniamentu perkusyjnego i tańca)

BLOK II – MUZYKA I RUCH

DZIAŁY TEMATYCZNE:

1. ZIMOWE ZABAWY – 34h

TEMATYKA:

- spontaniczne reagowanie ruchowe na tempo, dynamikę, metrum
- przypomnienie układów ruchowych i akompaniamentu do poznanych utworów
- taniec w kole wiązonym – marsz, bieg, krok dostawny w I i II kierunku tańca, cwał boczny, marsz do środka koła i na zewnątrz
- tańce w parze – krok dostawny w prawo i w lewo
- świąteczne zwyczaje – reagowanie na czas trwania różnych wartości rytmicznych
- świąteczny koncert – słuchanie kolęd i pastorałek, wspólne kolędowanie; kolędy – akompaniament na trójkątach i dzwoneczkach; rozpoczynanie gry na sygnał nauczyciela, dialogi muzyczne, gra cicho i głośno, rozpoznawanie tempa utworów i ich nastroju, prezentacja umiejętności muzycznych przed społecznością Ośrodka
- walc łyżwiarzy – akompaniament na metalofonach, szejkerach, gra naprzemienna i równoczesna
- rozpoznawanie części utworu muzycznego a b a
- opracowanie układu ruchowego w oparciu o marsz, obroty w miejscu, bieg ósemkowy
- opracowanie akompaniamentu w oparciu o metalofony i szejkery

- echo rytmiczne (powtarzanie jednotaktowych motywów rytmicznych prezentowanych przez nauczyciela)
- echo rytmiczne w marszu
- wykonywanie form ruchowych zgodnie tekstem piosenki
- hamowanie zamierzone (reagowanie na sygnał muzyczny pauzę i wznowienie muzyki)
- zimowa opowieść – opracowanie muzyczne ilustracji tekstu
- cisza w muzyce – wprowadzenie pauzy
- muzyka do marszu i biegu (wprowadzenie wartości ćwierćnuty i ósemki)
- sanna – symfonia dziecięca

2. KARNAWAŁ – CZAS TAŃCA I ZABAWY – 50h

TEMATYKA:

- koncert noworoczny – nagrywanie piosenek o zimowej tematyce na taśmę magnetofonową, słuchanie własnego głosu
- improwizacje ruchowe do muzyki dyskotekowej
- „brzydkie kaczątko” – słuchanie słuchowiska z płyty CD
- taniec konkretny (rytmiczne naśladowanie czynności użytecznych)
- zespołowe układy ruchowo – rytmiczne
- inscenizowanie przyspieszenia i zwolnienia tempa w muzyce, dźwięki wysokie i niskie, tańce w parze, taniec w kole związanym
- „trojak” i „klepany” nauka tańca w metrum 2/4 oraz 3/4; przytupnięcie i klaskanie dłonie partnera
- spontaniczne reagowanie ruchowe na tempo, dynamikę i metro
- utrzymanie tempa ruchu zgodnego z muzyką
- tańce integracyjne – zabawy w kręgu, naśladowanie gestów i ruchów nauczyciela
- tańce ludowe ze śpiewem: kujawiak, oberek, krakowiak
- tworzenie akompaniamentu do muzyki ludowej
- utrzymanie tempa ruchu zgodnego z muzyką
- samodzielne kreacje ruchowe poznanych brzmień dźwięków: niski, średni, wysoki
- zabawy dyrygent – orkiestra
- nauka piosenki – wykonanie akompaniamentu na zawieszonych butelkach

BLOK III – EMOCJE

DZIAŁY TEMATYCZNE:

1. MUZYKA JEST WSZĘDZIE – 49h

TEMATYKA:

- ćwiczenia oddechowe z obserwacją ruchu ciała w trakcie faz oddechu
- zabawy terapeutyczne do prostych piosenek
- dynamiczne malowanie farbami lub kredkami do muzyki ze zróżnicowaniem tempa ruchu
- elementy ćwiczeń Mobilnej Rekreacji Muzycznej – słuchanie utworów wokalnych i instrumentalnych z zakresu różnych gatunków muzycznych
- udział w koncertach organizowanych na terenie szkoły i poza nią
- słuchanie dźwięków natury (ptaki, szum wody, lasu, deszczu)
- „Podróż do krainy bajki” (jednoczesne słuchanie muzyki i opowiadania nauczyciela)
- ćwiczenia odreagowujące: ćwiczenia dynamiczne do muzyki aktywizującej
- zabawy o szybkim tempie z wykorzystaniem rekwizytów
- muzykowanie naturalne – klaskanie, tupanie, stukanie, oklepywanie części ciała
- słuchanie muzyki relaksacyjnej z jednoczesnym obserwowaniem płonącej świecy, aromaterapią, byciem w kręgu z innymi
- masaż z wykorzystaniem muzyki relaksacyjnej
- marcowe słońce- malowanie farbami przy muzyce
- konkurs piosenki – indywidualne występy przed publicznością z wykorzystaniem podkładów muzycznych

2. NADCHODZI LATO – 42h

TEMATYKA:

- poznawanie nowych gatunków muzyki
- ćwiczenia odreagowujące przy muzyce dynamicznej
- słuchanie utworów wokalnych, instrumentalnych, wokalnie – instrumentalnych z zakresu

różnych gatunków muzycznych (muzyka dziecięca, popularna, ludowa, etniczna, klasyczna itp.)

- przypomnienie aranżacji wszystkich poznanych utworów, rozpoznawanie dźwięków otoczenia
- „Kazaczok” – akompaniowanie na talerzach, pudełku akustycznym – tworzenie dialogów muzycznych; przyspieszanie i zwalnianie tempa gry
- ćwiczenia odraewujące do dynamicznej muzyki
- wytwarzanie dźwięków przy pomocy różnorodnych rekwizytów
- zapoznanie utworami muzycznymi o zróżnicowanym nastroju; bezruch w tańcu
- „Polka” z klaskaniem; dialogi muzyczne na instrumentach muzycznych
- odzwierciedlanie charakteru muzyki kredką
- śpiew z jednoczesną zabawą rytmiczną, przekładanie dłoni
- udział w koncertach i spektaklach organizowanych na terenie szkoły i miejscach specjalnie do tego przeznaczonych np. teatrach, filharmoniach

Oczekiwane osiągnięcia uczniów:

W wyniku realizacji zajęć w poszczególnych blokach tematycznych uczeń:

- prawidłowo operuje oddechem
- zachowuje właściwą postawę (przy śpiewaniu, chodzeniu, grze na instrumentach)
- umie odprężyć się i odpocząć przy muzyce
- śpiewa poznane piosenki z elementami ruchu lub prostym układem tanecznym
- improwizuje ruchem zabawy taneczne
- ilustruje ruchem utwory muzyczne
- potrafi znaleźć się na scenie
- prawidłowo korzysta ze sprzętu nagłaśniającego
- umie rozładować napięcie psychiczne
- wskazuje źródła dźwięku
- wykonuje proste ćwiczenia dźwiękonaśladowcze
- naśladuje proste gesty nauczyciela
- potrafi zagrać na instrumentach perkusyjnych solo i w zespole

Metody badania postępów w rozwoju dzieci powinny być oparte na obserwacji zachowań, aktywności i jakości wykonywania ćwiczeń. Ocenianie powinno stanowić nierozłączny element edukacji w sposób nierozdzielny tak, aby uczeń nie czuł, że jest oceniany. Komunikat dotyczący postępu uczniów powinien być przekazany z uwzględnieniem mocnych stron rozwoju, w sposób motywujący, akceptując dużą różnorodność osiągnięć. Bardzo ważną zasadą współpracy w grupie jest ustalenie jasnych kryteriów uczestniczenia w zajęciach programu.

Metody, formy i techniki prowadzenia zajęć

Metody:

C.Orffa

Formy:

- indywidualna
- grupowa
- zbiorowa

Techniki:

- śpiew
- ćwiczenia mowy
- gra na instrumentach
- ruch przy muzyce (improwizacje ruchowe z muzyką i bez muzyki)
- tworzenie muzyki
- słuchanie muzyki
- ćwiczenia i zabawy rytmiczne

l.p.	Blok tematyczny	Dział tematyczny	grupa				Razem – liczba godzin
			semestr I (ilość godzin)	semestr II (ilość godzin)	semestr III (ilość godzin)	semestr IV (ilość godzin)	
1.	Dźwięk i głos	1.Integracja zespołu uczniowskiego	12	3	12	3	30
		2.To my – prezentacje	10	7	10	10	37
		3.Kolory jesieni	10	10	10	12	42
		4.Tworzymy orkiestrę- zapoznanie z brzmieniem instrumentów perkusyjnych	12	15	15	10	52
2.	Muzyka i ruch	1.Zimowe zabawy	6	12	10	6	34
		2.Karnawał – czas tańca i zabawy	12	15	10	13	50
3.	Emocje	1.Muzyka jest wszędzie	12	12	9	16	49
		2.Nadchodzi lato	10	10	8	14	42
	Razem godzin		84	84	84	84	336

X. SPOSOBY EWALUACJI

Ewaluacja programu ma na celu wykazanie czy podjęte działania są skuteczne i przynoszą korzyści w postaci prawidłowego rozwoju psychospołecznego wychowanka.

W wyniku realizacji zajęć w poszczególnych blokach tematycznych uczeń rozwinie swoje indywidualne zdolności i zainteresowania, wykaże się umiejętnością zorganizowania sobie czasu wolnego i poprawi się jego funkcjonowanie społeczne, wzrośnie jego poczucie wartości. Zajęcia pobudzą ucznia do pokonywania barier i trudności, jakie niesie ze sobą niepełnosprawność, nauczą aktywnej relaksacji, odreagowywania napięć i niepokojów, dadzą szansę na odnoszenie sukcesów, rozwiną umiejętność kreatywnego myślenia, stworzą okazję do ćwiczenia samodzielności i pomysłowości. W wyniku realizacji zajęć wzrośnie ogólna sprawność intelektualna i manualna ucznia oraz koordynacja ruchowa.

Ocena skuteczności podejmowanych działań dokonywana będzie poprzez obserwację zachowań uczniów na początku i na końcu realizacji programu za pomocą następujących narzędzi badawczych:

1. KARTA OBSERWACJI UCZNIĄ

2. DIAGNOZA Z UCZNIEM

Badanie osiągnięć edukacyjnych uczniów powinno być oparte głównie na obserwacji, ocenie zachowań i postępów indywidualnych i grupowych, spostrzeżeniach nauczyciela wdrażającego program w szkole, sugestiach kadry kierowniczej, rodziców, nauczycieli, analizie dokumentów – arkuszy osiągnięć edukacyjnych uczniów, prezentacji swoich osiągnięć na imprezach o charakterze artystycznym organizowanych w Ośrodku i poza nim. Metody badania osiągnięć powinny uwzględnić indywidualne potrzeby i możliwości psychofizyczne uczniów i stopień ich umuzykalnienia, tak aby każdy mógł odnieść sukces na miarę swoich możliwości. Dobrane techniki powinny wspomagać motywację do podejmowania nowych działań związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym.

Karta obserwacji ucznia

Karta obserwacji ucznia została skonstruowana w celu oceny poziomu umiejętności ucznia na dwóch etapach realizowania programu. Oceny dokona nauczyciel prowadzący

zajęcia metodą terapii wg C.Orffa. Na tej podstawie dokonana zostanie analiza porównawcza umiejętności wychowanków, a co za tym idzie ocena czy podjęte działania były skuteczne i czy osiągnięto przewidywane efekty. Ocenie podlegają indywidualne umiejętności z zakresu: rytmu, śpiewu, gry na instrumentach, motoryki oraz predyspozycji do przyswajania materiału muzycznego. Badać będziemy również wpływ muzyki na ogólne funkcjonowanie psychospołeczne ucznia.

Diagnoza z uczniem

Drugą zastosowaną metodą ewaluacji będzie diagnoza z uczniem, dzięki której nauczyciel będzie mógł dokonać oceny aktywności własnej ucznia na zajęciach. Pod uwagę zostaną wzięte następujące kryteria:

1. nastrój w czasie zajęć
2. koncentracja uwagi
3. zachowanie się dziecka – zaniepokojenie
4. motywacja do zajęć
5. aktywność
6. sprawność motoryczna
7. gotowość do zabawy i pracy
8. wytrzymałość

XI. KARTA WDROŻENIA INNOWACJI

Tytuł innowacji:

TERAPIA MUZYKĄ, RUCHEM I MOWĄ DLA DZIECI Z UPOŚLEDZENIEM
UMYSŁOWYM W STOPNIU UMIARKOWANYM WG KONCEPCJI KAROLA ORFFA

1. INFORMACJE O SZKOLE

Nazwa szkoły: Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Bystrzycy

E-mail: sosw-bystrzyca@tlen.pl

Imię i nazwisko dyrektora: mgr Jerzy Banaszek

Typ szkoły, w której będzie wprowadzana innowacja: szkoła podstawowa, gimnazjum,
SPDP

2. INFORMACJE DOTYCZĄCE AUTORÓW INNOWACJI

Imię i nazwisko	Kwalifikacje zawodowe	Zajmowane stanowisko w szkole
Agnieszka Tkaczyk	1. mgr pedagogiki sp. oligofrenopedagogika i tyflopädagogika, 2. studium nauczycielskie kierunek: muzyka 3. studia podyplomowe: „Kształcenie muzyczno - ruchowe” 4. studia podyplomowe: „Wychowanie muzyczne” kurs: Pedagogika zabawy WOMP warsztaty: „Emisja głosu”	Nauczyciel w internacie
Anna Łaska	mgr pedagogiki sp. opiekuńczo - wychowawcza; kurs kwalifikacyjny – „Oligofrenopedagogika” studia podyplomowe: „Logopedia” WOMP warsztaty: „Emisja głosu”	Nauczyciel w internacie

Autorzy ukończyli formy doskonalenia w zakresie działalności innowacyjnej TAK/NIE

Autorzy innowacji deklarują chęć udziału w formach doskonalenia poświęconych tej tematyce TAK/NIE

Autorzy posiadają doświadczenie z zakresu działalności innowacyjnej TAK/NIE

3. INFORMACJE DOTYCZĄCE OPRACOWANIA INNOWACYJNEGO

1 Rodzaj innowacji

- metodyczna - rozszerzenie metod pracy z dzieckiem o specjalnych potrzebach edukacyjnych o metodę Orffa
- programowa - innowacja polega na realizacji zajęć pozalekcyjnych prowadzonych metodą Orffa

2 Zakres innowacji

- kto zostaje objęty: SOSW – szkoła podstawowa, gimnazjum, SPDP
- zajęcia edukacyjne, które obejmuje innowacja w wymiarze 6h tygodniowo
- czas trwania innowacji: wrzesień 2010 – marzec 2012
- przyczyny powstania innowacji:
 - o wzbogacenie oferty edukacyjnej placówki
 - o dostosowanie oferty edukacyjnej do zmian cywilizacyjnych i potrzeb społecznych
 - o umożliwienie dzieciom z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym jak najwyższego poziomu rozwoju psychospołecznego
 - o rozwijanie indywidualnych zainteresowań uczniów
 - o podniesienie poziomu kształcenia i wychowania dziecka z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym

Opisywana innowacja stanowi dodatkową ofertę w stosunku do obowiązującej oferty edukacyjnej placówki i wprowadza nowe treści z zakresu wychowania poprzez muzykę. Nasza placówka zapewni bazę dydaktyczną niezbędną do przeprowadzenia zajęć opisywaną metodą innowacyjną

Przewidywane efekty

Po realizacji zadań wynikających z programu innowacji wychowanek powinien znać:

- nazwy poszczególnych instrumentów
- zasady gry na poszczególnych instrumentach
- zasady współdziałania w grupie

- zasady zachowania na scenie
- zasady prawidłowej postawy ciała

Po realizacji zadań wynikających z programu innowacji wychowanek powinien umieć:

- grać na poszczególnych instrumentach (solo i w grupie)
- obsługiwać sprzęt nagłaśniający
- śpiewać przy akompaniamencie
- rytmizować słowa piosenki na instrumentach
- rozpoznać poszczególne instrumenty na podstawie ich brzmienia
- odprężyć się i uspokoić
- wykorzystywać nabyte umiejętności w codziennym funkcjonowaniu, np. relaksacja
- współpracować w grupie
- wykonać improwizację ruchową do muzyki
- określić nastrój poznanych utworów
- wykonać układ muzyczno-ruchowy
- wyrazić ruchem przeżycia i emocje wywołane muzyką
- spontanicznie muzykować na instrumentach
- rozpoznać poznane piosenki i utwory muzyczne
- zorganizować sobie czas wolny
- uzewnętrznić i odreagować negatywne emocje

Po realizacji zadań wynikających z programu innowacji wychowanek powinien wykazywać:

- umiejętność swobodnego poruszania się przy muzyce i umiejętność aktywnej relaksacji
- umiejętność improwizacji wokalne, instrumentalnej, wokalnie - instrumentalnej i ruchowej
- własną inwencję twórczą
- umiejętności z zakresu komunikacji werbalnej i pozawerbalnej (uspołecznienie)
- wrażliwość na muzykę
- umiejętność koncentracji uwagi
- wzrost sprawności intelektualnej i manualnej oraz lepszą koordynację ruchową
- wzrost poczucia własnej wartości

3. Sposoby ewaluacji

Ewaluacja programu dokonywana będzie poprzez obserwację zachowań indywidualnych i zespołowych uczniów na początku i na końcu realizacji programu za pomocą następujących narzędzi badawczych: 1. karta obserwacji ucznia, 2. diagnoza z uczniem.

Niniejszy program wychodzi na przeciw potrzebom dzieci z upośledzeniem umysłowym, stawiając sobie za cel główny wspomaganie rozwoju psychospołecznego wychowanka z uwzględnieniem zasad pedagogiki specjalnej. Pomysł prowadzenia zajęć metodą C.Orffa jest wynikiem rozpoznanych potrzeb oraz wstępnej diagnozy przeprowadzonej wśród uczniów, rodziców, nauczycieli.

4. Finansowanie innowacji:

Innowacja wymaga dodatkowego finansowania w ramach Projektu EFS POKL: „Innowacyjne metody nauczania dzieci z upośledzeniem umysłowym w powiecie lubelskim”, realizowanego w ramach priorytetu III Wysoka jakość systemu oświaty 3.3 poprawa jakości kształcenia 3.3.4 modernizacja treści i metod kształcenia – projekty konkursowe

(6 godzin x 56 tygodni = 336 godzin)

IX - XII 2010 - 84h

I - XII 2011 - 168h

I - III 2012 - 84h

Łącznie - 336h